

بخش گوناگون

سیداکبر سیدی نیا

۱. معرفی تازه‌های نشر اقتصاد اسلامی
۲. انجمن محققان اقتصاد اسلامی حوزه علمیه قم
۳. معرفی کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد اسلامی
۴. معرفی کتب برگزیده حوزه علمیه در حوزه اقتصاد اسلامی

صفحه خالی

معرفی تازه‌های نشر اقتصاد اسلامی

نام کتاب: انسان اقتصادی از دیدگاه اسلام

مؤلف: علی اصغر هادوی نیا

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ اول: ۱۳۸۲

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۳۳۲ ص

قیمت: ۱۷۰۰۰ ریال

علم اقتصاد، رفتار انسان و جامعه انسانی را در سه حوزه تولید و توزیع و مصرف از دیدگاه خرد و کلان تحلیل می‌کند. بی تردید، نوع نگرش فلسفی به انسان در رفتارهای انسان و نیز تحلیل رفتارهای او مؤثر است. مکتب سرمایه‌داری که علم اقتصاد در دامان آن توکد یافته است، با نگاهی خاص، رفتارهای انسان را در سه حوزه اقتصاد تحلیل می‌کند. این مکتب، انسان را موجودی مادی می‌بیند که از سویی خودخواه است و از سوی دیگر بهتر از هرکسی مصالح خود را تشخیص می‌دهد؛ در نتیجه، انسان این مکتب، انسان لذت‌گرایی مادی است که با عصای علم و تجربه بشری گام برداشته، به سوی سعادت که خود تشخیص می‌دهد و در حصار ماده تعریف می‌شود، در حرکت است. حاصل این نوع نگرش، الگویی

است که در ادبیات اقتصادی به آن، «الگوی رفتار عقلانی» یا «الگوی انسان اقتصادی» می‌گویند. این الگو که بر دو عنصر «نفع‌طلبی» و «عقلانیت ابزاری» مبتنی است، زیربنای همه‌الگوها و تحلیل‌های اقتصادی به‌شمار می‌رود. این در حالی است که در نگرش اسلام، انسان، موجودی دوبعدی و فناپذیر است. گرچه لذت‌پذیر و رنج‌گریز است و به هر دو توجه دارد؛ سعادت خود را در این دنیا و عالم ماده نمی‌بیند و به ماورای ماده نیز توجه می‌کند، عقل او برای درک حقایق مادی و مجرد دنیایی و آخرت کافی نیست و در این‌باره به وحی نیاز دارد. این کتاب با تلاش قابل تقدیر نویسنده‌اش در پی مقایسه‌الگوها و نگرش‌های اقتصادی از دید جهان غرب و اسلام است که در قالب چهار بخش: «کلیات»، «مبانی انسان اقتصادی در اقتصاد سرمایه‌داری و آثار آن»، «نقد و ارزیابی الگوی انسان اقتصادی» و «انسان اقتصادی در پرتو شناخت و حیانی» ارائه شده، و در پایان نویسنده‌اش پیشنهادهایی را مطرح کرده است.

نام کتاب: اهداف توسعه با نگرش سیستمی

مؤلف: ناصر جهانیان

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ اول: ۱۳۸۲

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۳۶۰ ص

قیمت: ۳۵۱۵۰ ریال

قرن بیست و یکم در وضعیتی آغاز شد که بیش‌تر کشورهای جهان توسعه کم‌تری یافته‌اند و از فقر، نابرابری، بی‌هویتی، بیکاری، فقدان مشارکت سیاسی و آلودگی زیست‌محیطی در رنج و عذاب هستند. در مقابل، برخی از کشورها توسعه یافته‌اند و درآمد سرانه و رفاه بیش‌تر، فقر نسبی کم‌تر، تمدن صنعتی غالب، مشارکت سیاسی صوری افزون‌تر، و محیط زیست سالم برای مردم جوامع خود دارند.

کشورهای اسلامی از جمله ایران به‌رغم تلاش‌های بسیاری که در قرن بیستم برای رسیدن به اهداف توسعه کردند، با پرسش‌هایی اساسی روبه‌رو هستند. برخی از این پرسش‌ها عبارتند از: اهداف توسعه کدامند و آیا توسعه دست‌یافتنی است؟ توسعه چه نیازی از انسان را

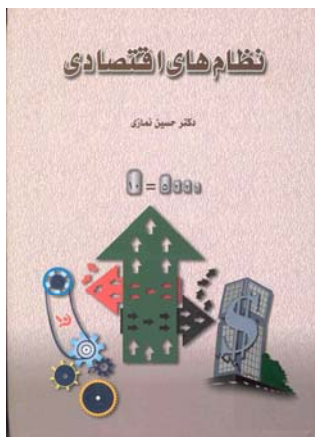
برمی‌آورد و در تأمین نیازها چه اهدافی را باید تعیین کرد؟ تعیین‌کنندگان اهداف توسعه چه کسانی، چه گروه‌هایی، چه نهادهایی و چه عواملی هستند؟ کدام نظام اجتماعی بهتر است و با حداقل هزینه، تضاد منافع گروه‌ها را حل می‌کند و سریع‌تر به اهداف مورد نظر توسعه می‌رسد؟ در این نوشته، برای پاسخ به پرسش‌های پیشین پنج فصل در دو بخش طراحی شده است: بخش اول با عنوان «مفاهیم و روش‌شناسی» شامل دو فصل «مفاهیم: اهداف، نیازها و انسان توسعه‌ساز» و «روش‌شناسی: نظام‌های اقتصادی، و اجتماعی - فرهنگی و اهداف آنان» است.

۱۸۷

اقتصاد اسلام

بخش دوم نیز با عنوان «اسلام و اهداف توسعه» در سه فصل سازماندهی شده است. این فصول عبارتند از: «تحوّل اهداف توسعه»، «اهداف توسعه در نظام اجتماعی - فرهنگی سرمایه‌داری» و «اهداف توسعه در نظام اجتماعی - فرهنگی اسلام و ایران».

معرفی تازه‌های نشر اقتصاد اسلامی

نام کتاب: نظام‌های اقتصادی

مؤلف: دکتر حسین نمازی

ناشر: شرکت سهامی انتشار

چاپ: ۱۳۸۲ (ویرایش دوم)

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۳۷۶ ص

قیمت: ۳۸۵۰۰ ریال

در این کتاب، ضمن ارائه تعریف نظام اقتصادی و بیان روش‌های بررسی نظام‌های اقتصادی به تبیین نظریات مؤثر در شکل‌گیری نظام‌های اقتصادی به‌طور مبسوط پرداخته است و ضمن معرفی نظام‌های اقتصادی، سازوکار نتایج عملی آن‌ها، اصول و مبانی نظری دو نظام اقتصاد سرمایه‌داری و سوسیالیستی را تحلیل کرده و در نقد آن از نظریات اقتصاددانان همان نظام استفاده شده است و به این نتیجه می‌رسد که علت دوام نیاوردن نظام اقتصاد سرمایه‌داری لیبرال، تأکید بر اصول افراطی، مانند آزادی‌های نامحدود فردی، رقابت لجام‌گسیخته و عدم مداخله دولت در اقتصاد بوده، همان‌طور که اصول تفریطی نظام اقتصاد سوسیالیستی یعنی نفی آزادی‌های فردی، به رسمیت نشناختن رقابت سالم و تمرکز برنامه‌ریزی، سرانجام، این نظام را فروپاشید و تعدیل‌ها و تجدیدنظرها نتوانست از این فرجام آن را برهاند.

در پایان ضمن تبیین نظام اقتصادی اسلام، الگوی نظام اقتصادی به دور از افراط و تفریط و منطبق با معیارهای عملی ارائه شده است که تجربیات قرون متمادی سایر نظام‌های اقتصادی نیز اصول آن را تأیید می‌کند.

این بحوث طیّ نه فصل ارائه شده است که عبارتند از:

فصل اوّل: «نظام اقتصادی و روش‌های بررسی آن»، فصل دوم: «مهم‌ترین نظریات مؤثر در شکل‌گیری نظام‌های اقتصادی»، فصل سوم: «مروری تاریخی بر نظام‌های اقتصادی قبل از سرمایه‌داری»، فصل چهارم: «مروری تاریخی بر نظام اقتصاد سرمایه‌داری»، فصل پنجم: «تحلیل مبانی نظری اصول نظام اقتصاد سرمایه‌داری»، فصل ششم: «استقرار نظام اقتصاد سوسیالیستی و تحولات تاریخی آن»، فصل هفتم: «تحلیل مبانی نظری نظام اقتصاد سوسیالیستی»، فصل هشتم: «انواع نظام‌های اقتصادی و معیارهای تفکیک»، فصل نهم: «نظام اقتصاد اسلام».

این چاپ با ویرایش جدید و اعمال اصلاحات و تجدیدنظر و استفاده از منابع جدید چاپ شده است.

نام کتاب: کتابشناسی اقتصاد اسلامی

مؤلف: دکتر میثم موسایی

ناشر: انتشارات پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس

چاپ اوّل: ۱۳۸۲

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۵۳۴ ص

قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال

این مجموعه شامل ۲۳۴۳ عنوان کتاب است که تعداد ۶۴۹ عنوان آن، فارسی و تعداد ۴۵۸ عنوان آن، عربی و اردو و تعداد ۱۲۳۶ عنوان آن، به زبان انگلیسی است. در این کتابشناسی تلاش شده است که کلیه آثار منتشر شده تا انتهای سال ۱۳۸۰ معرفی شود. برای تسهیل در استفاده از این مجموعه در آخر کتاب، نمایه‌ای براساس موضوعات (در کتب فارسی، عربی، اردو و انگلیسی) و براساس مؤلف (در کتب فارسی و عربی و اردو) فراهم آمده است (از آنجایی که کتب انگلیسی خود براساس نام مؤلف به ترتیب حروف الفبا تنظیم شده، نیازی به نمایه مؤلف برای مؤلفان کتاب انگلیسی نبوده است). این مجموعه در سه بخش تنظیم شده است: در بخش اوّل، منابع فارسی و در بخش دوم، منابع عربی و اردو، و در بخش سوم، منابع انگلیسی آورده و در پایان، بخش نمایه‌ها گنجانده شده است.

انجمن محققان اقتصاد اسلامی

حوزه علمی قم

أ. معرفی

انجمن محققان اقتصاد اسلامی حوزه علمی قم به منظور گسترش و تعمیق فعالیت‌های علمی اقتصاد اسلامی تشکیل شد. اعضای اصلی این انجمن را اغلب استادان و محققان حوزه علمی قم که دارای تحصیلات دانشگاهی در رشته اقتصاد در سطح کارشناسی ارشد و دکترا هستند، و به تدریس و تحقیق و تألیف در این عرصه مشغولند، تشکیل می‌دهند.

زمینه تأسیس انجمن، برگزاری نشست‌های ماهانه محققان اقتصاد اسلامی در حوزه علمی قم از اواخر سال ۱۳۷۸ بود. برگزارکنندگان این نشست‌ها همواره به فکر تأسیس انجمن بودند، تا آن‌که در سال ۸۲ موقعیت مساعد فراهم آمد و در معاونت پژوهشی مرکز مدیریت حوزه علمی قم، دفتری به نام کمیسیون انجمن‌های علمی جهت کمک به تشکیل و حمایت از انجمن‌های علمی تأسیس شد.

سرانجام پس از گذراندن مراحل قانونی کمیسیون مربوطه با تقاضای تأسیس انجمن «محققان اقتصاد اسلامی حوزه علمی قم» موافقت و طی نامه رسمی شماره ۸۱۵۴۵۰ مورخ ۱۳۸۲/۷/۲۶ مجوز تأسیس انجمن اعلام شد.

ب. اهداف انجمن

اهداف انجمن به شرح ذیل است:

۱. تعمیق، توسعه و هدایت تحقیقات اقتصاد اسلامی به منظور تحقق جنبش نرم‌افزاری و تولید نظریه؛
۲. ایجاد زمینه مناسب برای تضارب آرا و گفت‌وگوهای علمی؛
۳. کمک به سامان یافتن نظام آموزشی و پژوهشی اقتصاد اسلامی در حوزه و دانشگاه.

ج. اعضای هیأت مؤسس

۱۹۰

مشخصات اعضای هیأت مؤسس (به ترتیب سنی) در جدول ذیل آمده است:

اقتصاداسلام

ردیف	نام و نام خانوادگی	نام پدر	ت.ت	صادره	تحصیلات حوزوی	تحصیلات دانشگاهی
۱	حسن آقانظری	علی محمد	۱۳۲۸	شاهرود	خارج فقه و اصول	دکترای خبرگان بدون مدرک
۲	محمد مهدی کرمی	محمد رضا	۱۳۳۸	شهرضا	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد
۳	احمد علی یوسفی	غلامحسین	۱۳۳۹	لاهیجان	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد
۴	سید محمد کاظم رجایی	سید اسماعیل	۱۳۳۹	سمیرم	خارج فقه و اصول	دکتر
۵	مجید رضایی	عباس	۱۳۳۹	آبادان	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد
۶	سید حسین میرمعزی	سید محمد	۱۳۴۰	تهران	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد
۷	محمد رضا یوسفی	علیدوست	۱۳۴۱	آبادان	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد
۸	مهدی رجایی نیا	عباس علی	۱۳۴۵	شمیران	خارج فقه و اصول	کارشناسی ارشد

سال چهارم / بهار ۱۳۸۳

د. جلسات هیأت مؤسس و مجمع عمومی

نخستین جلسه هیأت مؤسس تاریخ ۸۲/۳/۲۷ تشکیل و طی شش جلسه اساسنامه انجمن تدوین و در تاریخ ۸۲/۵/۶ به کمیسیون انجمن های علمی همراه با تقاضای تأسیس انجمن ارسال شد. پس از اخذ مجوز از کمیسیون مربوطه هیأت مؤسس به عضوگیری اقدام کرد و ۳۷ نفر از محققان واجد شرایط به عضویت انجمن درآمدند؛ سپس در تاریخ ۸۲/۱۲/۲۲ نخستین جلسه مجمع عمومی تشکیل و اعضای هیأت مدیره و بازرسان به شرح جدول ذیل انتخاب شدند.

۱۹۱

اقتصاد اسلام

انجمن محققان اقتصاد اسلامی حوزه علمی قم

ردیف	نام و نام خانوادگی	سال و محل تولد	مدرک تحصیلی	محل خدمت	سوابق پژوهشی و علمی
اعضای اصلی هیأت مدیره					
۱	حسن آقائظری	۱۳۲۸ شاهرود	خارج فقه و اصول دکترای خبرگان بدون مدرک	پژوهشکده حوزه و دانشگاه	مدیر گروه اقتصاد
۲	هادی عربی	۱۳۳۹ سبزوار	خارج فقه و اصول دکترای اقتصاد	پژوهشکده حوزه و دانشگاه	عضو هیأت علمی گروه اقتصاد
۳	سید محمد کاظم رجائی	۱۳۳۹ سمیرم	خارج فقه و اصول دانشجوی دکترا	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	عضو هیأت علمی
۴	سید عباس موسویان	۱۳۳۹ مراغه	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد اقتصاد	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	رئیس پژوهشکده نظامهای اسلامی و عضو هیأت علمی گروه اقتصاد
۵	مجید رضایی	۱۳۳۹ آبادان	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد اقتصاد	دانشگاه مفید	معاون آموزشی دانشگاه و عضو هیأت علمی گروه اقتصاد
۶	سید حسین میرمعزی	۱۳۴۰ تهران	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد اقتصاد	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	مدیر گروه اقتصاد و عضو هیأت علمی
۷	محمد رضا یوسفی	۱۳۴۱ آبادان	خارج فقه و اصول دانشجوی دکترا	دانشگاه مفید	عضو هیأت علمی دانشگاه
اعضای علی البدل هیأت مدیره					
۱	احمد علی یوسفی	۱۳۳۹ لاهیجان	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد اقتصاد	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	معاون پژوهشکده نظامهای اسلامی و عضو هیأت علمی گروه اقتصاد
۲	مهدی رجایی نیا	۱۳۴۵ شمیران	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد	مرکز جهانی علوم اسلامی	مدیریت جذب و پژوهش
اعضای اصلی هیأت بازرسی					
۱	سید ضیاء الدین کبایه الحسینی	۱۳۴۰ گرگان	خارج فقه و اصول دانشجوی دکترای اقتصاد	دانشگاه مفید	عضو هیأت علمی
۲	غلامعلی معصومی نیا	۱۳۴۰ اصفهان	خارج فقه و اصول کارشناسی ارشد اقتصاد	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	عضو هیأت علمی

اعضاء علی البدل هیأت بازرسی					
۱	محمدعلی شاه‌آبادی	۱۳۲۹ تهران	خارج فقه‌واصول کارشناسی	دانشگاه مفید	کارشناس پژوهشی اقتصاد

هـ. جلسات هیأت‌مدیره

نخستین جلسه هیأت‌مدیره در تاریخ ۸۲/۱۲/۲۲ تشکیل و پس از رأی‌گیری، حجّت‌الاسلام والمسلمین آقای حسن آقائظری در جایگاه رئیس، حجّت‌الاسلام والمسلمین آقای میرمعزی دبیر، و حجّت‌الاسلام والمسلمین آقای رضایی در مقام مسؤول امور مالی انتخاب شدند. پس از آن، هیأت‌مدیره پنج جلسه برگزار کرد و در این جلسات کلیات بودجه سال ۸۳ تصویب و آیین‌نامه‌های داخلی درباره وظایف رئیس، دبیر و مسؤول امور مالی به بحث گذاشته شد.

در خاتمه از علاقه‌مندان دعوت می‌شود جهت درخواست عضویت با دبیر انجمن مستقر در گروه اقتصاد پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با تلفن ۳ - ۷۸۳۰۲۱۱ تماس بگیرند.

۱۹۲

اقتصاداسلام

فصل
تجارت
م
نظر
۱۳۸۳

کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد

۱۹۳

اقتصاد اسلام

کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد

در بیست و یکمین دوره کتاب سال جمهوری اسلامی که در دهه فجر ۱۳۸۲ برگزار شد کتاب ربا (پیشینه تاریخی ربا، ربا در قرآن و سنت، انواع ربا و فرار از ربا) در حوزه اقتصاد کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در سال ۸۲ شناخته شد.

نام کتاب: ربا (پیشینه تاریخی ربا، ربا در قرآن و سنت، انواع ربا و فرار از ربا)

تألیف: بخش فرهنگی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم

ناشر: مؤسسه بوستان کتاب قم

چاپ اول: ۱۳۸۱

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۴۷۹ ص

قیمت: ۳۰۰۰۰ ریال

این کتاب را بخش فرهنگی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، به سرپرستی آقای محمدرضا مالک تألیف کرد و در سال ۸۱ در بوستان کتاب دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم چاپ شد. محققان اصلی این کتاب آقای سیدعباس موسویان، آقای سعید فراهانی فرد، آقای مجید رضایی، و محققان فرعی آقایان احمدعلی یوسفی و سیدحسین میرمعزی هستند.

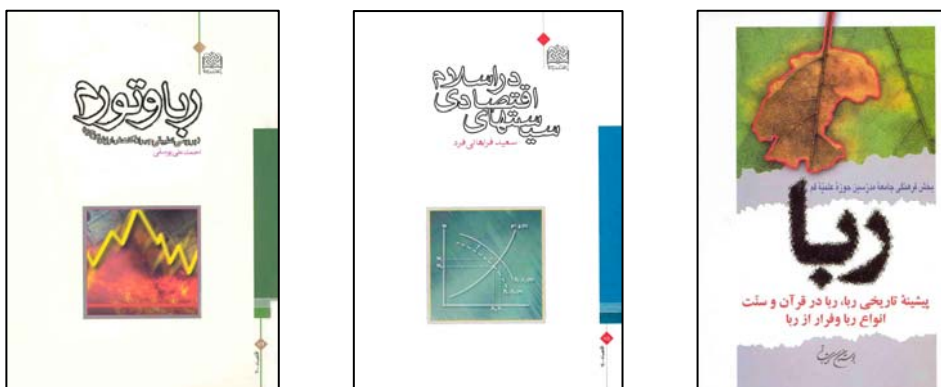
این کتاب شامل ۴ بخش و ۸ فصل است: در بخش اول به پیشینه تاریخی ربا در کشورهای با تاریخ کهن، نظیر روم، یونان، هند و ایران اشاره رفته، و دیدگاه ادیان بزرگی چون یهودیت و مسیحیت درباره ربا مورد بحث قرار گرفته؛ سپس کیفیت رباخواری در عربستان پیش از اسلام تصویر شده است.

در بخش دوم، به تفصیل، درباره کیفیت تشریح حرمت ربا در قرآن و سنت بحث شده است.

بخش سوم، به طور کلی، از مباحث فقهی استدلالی تشکیل شده و به طور گسترده انواع ربا را بیان کرده و شرایط تحقق و محدوده هر یک را معین ساخته است.

بخش چهارم به بحث درباره حیلها و استثنائات ربا اختصاص دارد و مباحث آن اغلب، فقهی - استدلالی است.

کتب برگزیده حوزه علمیه در حوزه اقتصاد

- پنجمین همایش کتاب‌های برگزیده حوزه که روز چهارشنبه ۸۲/۱۲/۲۰ در محل سالن همایش‌های دارالشفا در قم برگزار شد، کتاب‌های برگزیده در حوزه اقتصاد را به شرح ذیل معرفی کرد:
۱. ربا (پیشینه تاریخی ربا، ربا در قرآن و سنت، انواع ربا و فرار از ربا)، تألیف بخش فرهنگی جامعه مدرسین حوزه علمیه قم. - قم، مؤسسه بوستان کتاب قم، ۱۳۸۱ ش
که به اهتمام محققان اقتصاد اسلامی آقایان محمدرضا مالک، سیدعباس موسویان، مجید رضایی، سعید فراهانی فرد و با همکاری آقایان احمدعلی یوسفی و سیدحسین میرمعزی تألیف شده است.
 ۲. ربا و تورم، تألیف آقای احمدعلی یوسفی، مرکز نشر آثار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی (مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر)، بهار ۱۳۸۱.
 ۳. سیاست‌های اقتصادی، تألیف آقای سعید فراهانی فرد، مرکز نشر آثار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی (مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر)، بهار ۱۳۸۱.
- کتاب‌های منتشر شده در هر سال به وسیله این مرکز بررسی و در هر حوزه آثار برگزیده معرفی می‌شود.